

Till
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

e-post:
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Alvik den 17 december 2021

Yttrande över promemorian Demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden

S2021/07063

Sveriges kristna råd är en paraplyorganisation med 26 medlemskyrkor och 3 observatörer. I dessa ryms bredden av olika kristna traditioner i vårt land.

Sveriges kristna råd har tidigare avgivit remissyttranden över betänkningarna [Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället \(SOU 2019:35\)](#) och [Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst samhälle \(SOU 2018:18\)](#). Vi noterar att den aktuella promemorian hänvisar direkt till förslagen i dessa tidigare betänkanden. Detta reser frågor om på vilket sätt de kritiska synpunkter som bland annat Sveriges kristna råd avgivit i sina remissyttranden beaktats.

Sveriges kristna råds yttrande

- Sveriges kristna råd stöder betänkningens grundtanke om ett demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden och att detta utformas i linje med ett generellt demokrativillkor för stöd till civilsamhället. Principiellt kan det bidra till en tydligare och mer enhetlig prövning av bidragsansökningar än tidigare formuleringar. Sveriges kristna råd ser dock ett antal svårigheter i dess nuvarande utformning och kommande tillämpning.
- Sveriges kristna råd understryker vikten av att religions- och övertygelsefriheten, i enlighet med Europakonventionen, tydligt beaktas i bedömningarna av bidragsansökningar från kyrkor och religiösa trossamfund.
- Sveriges kristna råd ser det som problematiskt att promemorian inte har en särskild diskussion om religion i relation till demokrativillkoren. Vi vill i sammanhanget påminna om vårt svar på remissen Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst samhälle SOU 2018:18.
- Sveriges kristna råd betonar vikten av att värna och aktivt verka för en grundläggande tillit snarare än misstro mellan olika sektorer i samhället. Vi vill framhålla betydelsen av att kyrkors och trossamfunds bidrag till samhällslivet och samhällsutvecklingen tas tillvara och främjas av det offentliga, i likhet med vad som gäller för resten av det civila samhällets organisationer.

- Sveriges kristna råd menar att det behöver finnas en värderingsskala för allvaret i olika typer av avvikelser från demokrativillkoret.
- Sveriges kristna råd menar att det är en oproportionerlig konsekvens att en riksorganisation eller paraplyorganisation kan nekas stöd på grund av agerandet av en enskild företrädare i en lokalförening i den egna organisationen eller i någon samarbetsorganisation.
- Utbildning i frågor om bidragsgivning och om innebörden i demokrativillkoret bör erbjudas civilsamhällets organisationer och dess företrädare i samverkan med det offentliga.
- Sveriges kristna förespråkar en gedigen uppföljning av hur det nya demokrativillkoret tillämpas vid bidragsgivning och vilka effekter denna tillämpning får för organisationernas verksamhet. I denna utvärdering bör representanter för civilsamhället inkluderas.

Sveriges kristna råds synpunkter

Avsaknad av diskussion om religion i förhållande till demokrativillkoret

Sveriges kristna råd ser det som problematiskt att det i en promemoria av den här arten saknas särskild diskussion om religion och religiösa organisationer i relation till demokrativillkor. Religion är för en troende ofta något som genomsyrar livet i dess helhet och influerar även synen på samhället och den troendes roll i det. Det är därmed inte möjligt att avgränsa religion till en ”aktivitet” som i enkel mening kan jämföras med andra aktiviteter. Här krävs ett resonemang som tar hänsyn till aktuell forskning om religionens roll.

I ett sådant resonemang är det också viktigt att göra rättvisa åt den utveckling som sker inom de religiösa gemenskaperna och trossamfundens pågående bearbetning av sin egen tro och tradition, vad gäller värderingar och praxis. Kyrkorna är en del av civilsamhället men de är även teologiskt motiverade och har sin grund i heliga skrifter och lärotraditioner. Det är viktigt att lyfta fram eftersom detta skiljer trossamfundet från många andra organisationer i civilsamhället. Vi vill i sammanhanget påminna om vårt svar på remissen Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst samhälle SOU 2018:18.

Europakonventionen

Sveriges kristna råd menar att Europakonventionen är en bra utgångspunkt när det gäller myndigheters förhållningssätt till religiösa samfund. I denna kombineras ett grundläggande skydd för trossamfundens autonomi och inre liv med möjligheter till vissa begränsningar. Kyrkorna anser, bland annat utifrån erfarenheter hos systerkyrkor i länder med mindre välvilliga regimer, att det är viktigt att ha denna principiella utgångspunkt fastslagen. Vi menar att det är viktigt att vara observant på problematik kring gränsdragningar, eftersom det innebär risker för att religions- och övertygelsefriheten försvagas.

Sveriges kristna råd vänder sig mot alla sammanhang där olika grupper diskrimineras. Samtidigt vill vi påtala vikten av att de myndigheter som bedömer bidragsansökningar från kyrkor och trossamfund har god kännedom om trossamfundens inre liv och religions- och övertygelsefrihetens gränser. Det som från utsidan kan se ut som en tvingande skyldighet behöver inte nödvändigtvis vara det eller uppfattas som en sådan utifrån ett inifrån-perspektiv. Valet att till exempel bära en religiös symbol ska i stället ses i skenet av vars och ens rätt till religions- och övertygelsefrihet. Här krävs kunskaper och viss försiktighet i bedömningen från bidragsgivarens sida. I sammanhanget är det även viktigt att olika teologiska övertygelser i frågor om äktenskap, abort och andra medicinsk-etiska frågor, liksom rätten att välja ledare och organisationsform respekteras. För ett utförligare resonemang, se Sveriges

---

Postadress

Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress

Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00**E-post:** info@skr.org**Webb:** www.skr.org**Twitter:** @SvKristnaRad**Bankgiro:** 58 34-8756**Org.nr:** 817603-0735

kristna råds remissvar på utredningen Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst samhälle
SOU:2018:18.

Organisationers företrädare och samarbetsorganisationer

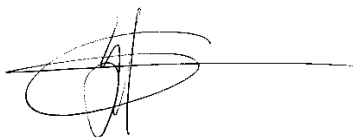
Vi anser att promemorian går för långt genom sitt förslag att stöd inte får lämnas till en organisation, om det framkommer att någon samarbetsorganisation, eller företrädare för en samarbetsorganisation, inte uppfyller demokratikriteriet. Sveriges kristna råd ser potentiellt stora problem i tillämpningen av en sådan regel. Att kräva att organisationer ska ta ansvar för varandras företrädare riskerar att byta tillitsfulla relationer mot en misstänksamhetens kultur. Vi noterar att sammankopplingen med eventuella samarbetsorganisationer dessutom understryks i denna promemoria genom att det lyfts in i själva lagtexten: ”Stöd får inte heller lämnas till en organisation om det framkommer att någon av dess samarbetsorganisationer eller en företrädare för samarbetsorganisationen agerar på ett sådant sätt som anges ovan”. Detta till skillnad från förslaget i den tidigare demokratikriterieutredningen (SOU 2019:35).

Det måste därtill ifrågasättas om det är önskvärt att hela organisationer riskerar att förlora bidrag till en i övrigt allmännyttig verksamhet på grund av att en enskild person handlat i strid med demokratiska grundvärderingar. I sammanhanget bör det framhållas att det inte alltid är tydligt och avgränsningsbart vem som kan anses vara företrädare för en organisation. Sveriges kristna råd menar även att betänkandets förslag när det gäller organisationers företrädare riskerar att motverka engagemang, eftersom människor då kan uppleva företräderskapet som alltför ansvarsfullt.

Tillämpning av demokrativillkor

Det är oroande när kommuner uppställer krav på att en förening ska vara politiskt och/eller religiöst obunden för att få bidrag. Trossamfundens erfarenhet är att kommuner alltför ofta ser den religiösa utövningen som ett problem i förhållande till den sekulära myndighetsutövningen. Av detta skäl är det viktigt med ökad kunskap och utbildning hos politiker och tjänstemän om de olika samfundet och deras teologi.

För Sveriges kristna råd

Sofia Camnerin, generalsekreterare

Telefon 08-453 68 01

Handläggare: **Jan Eckerdal**, telefon: 08-453 68 04

Sveriges kristna råd (SKR) består av 26 medlemskyrkor och 3 observatörer. Dessa 29 kyrkor representerar tillsammans praktiskt taget alla kristna kyrkor och samfund i Sverige. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter. Kyrkorna i Sverige har stora kontaktytor med människor i olika livssituationer. Frågor om människors villkor aktualiseras i olika sammanhang, inte minst bland de människor som migrerat till Sverige. Kyrkorna i Sveriges kristna råd vill samverka med andra samhällsaktörer för ett inkluderande samhälle där människors rättigheter och värdighet värnas. I det nu aktuella fallet handlar det konkret om att värna människors liv och hälsa.